

Lantmäteriet
801 02 Gävle

Lantmäteriets upphandling av programvara

Beslut

Lantmäteriet har brutit mot 1 kap. 7 § lagen (1992:1528) om offentlig upphandling genom att direkttilldela kontrakt om programvara avseende geografiskt informationssystem utan att dessförinnan annonsera upphandlingen.

Ärendet

Konkurrensverket har den 4 maj 2009 mottagit en anmälan avseende Lantmäteriets avtal om köp av programvara om geografiskt informationssystem (GIS). Enligt anmälan har Lantmäteriet utan föregående upphandling köpt programvaran samt därtill knutna tjänster.

Konkurrensverket har den 14 maj 2009 och den 18 juni 2009 begärt upplysningar från Lantmäteriet om huruvida avtalet med ESRI S-GROUP (ESRI) har föregåtts av en upphandling i enlighet med LOU. För det fall att en offentlig upphandling inte genomförts, har Konkurrensverket önskat upplysning om vilken undantagsbestämmelse som tillämpats och på vilken grund. Lantmäteriet uppgav i svar att avtalet enbart reglerar sedan tidigare befintligt nyttjande av ESRI-produkter och att ett byte av leverantör skulle förorsaka stora problem och kostnader. Sedan Konkurrensverket bedömt att de svar som lämnats inte på ett uttömmande sätt besvarar frågorna, har Konkurrensverket den 25 augusti 2009 berett Lantmäteriet möjlighet att yttra sig över frågan hur det avtal som Lantmäteriet slutit med ESRI kan anses utgöra ett fortsatt nyttjande av befintliga avtal. Konkurrensverket begärde härvid att få del av de avtal som är aktuella för innevarande ärende.

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

Svar från Lantmäteriet mottogs den 13 oktober 2009. I svaret anger Lantmäteriet i huvudsak följande. Avtalet som slöts år 2009 utgör inte ett nytt avtal. Avtalet är resultatet av en omstrukturering av ett antal avtal som slutits efter en upphandling som genomfördes år 1999. Skälet för omstruktureringen av avtalen är att Lantmäteriet och ESRI efter upphandlingen tecknat ett stort antal licensavtal och att detta system med tiden blivit alltmer oöverskådligt. Behov förelåg att strukturera de befintliga licensavtalen till ett gemensamt avtal. Övergången till ett gemensamt huvudavtal innebär inte att andra tjänster/licenser används mot tidigare. Förutom de rena licensfrågorna innehåller avtalet en reglering av andra frågor, vilka har anknytning till licenserna. Vissa kringtjänster, huvudsakligen supporttjänster, har styrts upp och preciserats i det omformulerade avtalet. Lantmäteriet har under en lång tid investerat mycket stora summor i systemuppbyggnaden av det grundläggande GIS-system som Lantmäteriet vidareutvecklar och bygger sina system på. Det har aldrig varit aktuellt att upphandla grundsystemet på nytt eftersom det skulle innebära att ett helt nytt geografiskt informationssystem måste utvecklas.

Lantmäteriet anger vidare i svaret att "punkterna 5.5.8 – 5.5.10 i avtalet är att se som produktspecifika tjänster som erbjuds Lantmäteriet. Vi har dock inget åtagande gentemot ESRI i de fallen. Punkten 5.5.11 utgör ett mer renodlat erbjudande från ESRI om ytterligare tjänster. Dessa tjänster är dock av den arten att de bör bli föremål för upphandling om det uppstår behov av dem. Det finns här inget åtagande för Lantmäteriet utan punkten får mer ses som en till intet förpliktande information, ett erbjudande, från ESRI."

I avtalet i övrigt framgår följande. I p 4 anges att avtalet är "ämnat att i högre grad standardisera användningen av GIS-komponenter inom Lantmäteriet för att uppnå en mer kostnadseffektiv systemutveckling och i högre grad av interoperabilitet". I p 5.5 framgår att avtalet medför ett utökat och prioriterat användarstöd för Lantmäteriet. I övrigt kan konstateras att i kap. 12.1 regleras avtalsperiodens längd, i 12.2 regleras möjligheten till förlängning och i kap. 14 regleras tillämplig lag för avtalet.

I bilaga 2 Huvudlicensavtal, till avtalet anges bl.a. följande

"Detta Licensavtal utgör det enda och fullständiga avtalet mellan Parterna avseende sakinnehållet som framställs häri och ersätter eventuellt tidigare avtal, överenskommelser och dispositioner mellan Parterna relaterade till ett sådant sakinhåll och villkor för Licenstagarens köporder. Eventuella ändringar eller tillägg till detta licensavtal måste ske skriftligen och undertecknas av en behörig representant för varje Part."

Lantmäteriet inkom den 10 februari 2010 med det avtal som slöts år 2000 och som enligt Lantmäteriet ligger till grund för nu gällande avtal. I avtalet kan bland annat utläsas att avtalsperiodens längd regleras för en period som är närmare tre år med automatisk förlängning med ett år i taget. Vidare framgår att tillämplig lag för avtalet är svensk rätt, utom avseende ESRI:s intellektuella rättigheter, som regleras av de lagar som gäller i Kalifornien, USA och tillämpliga internationella fördrag och konventioner. I 2000 års avtal hänvisas i stor utsträckning till en plattform som benämns AutoKa. I 2009 års avtal finns inte denna plattform omnämnd. De produkter som nämns i bilaga 1 till 2009 års avtal återfinns inte i 2000 års avtal.

En klausul som motsvarar ovan nämnda klausul i bilaga 2 framgår i 2000 års avtal i p 22:

“This Agreement is a complete and exclusive statement of agreement between the parties, and supersedes all prior representations and understanding, oral or written, and all other communications between the parties relating to the subject matter of this Agreement. The Agreement may be modified only by written amendment executed by all parties.”

Någon övrig hänvisning till tidigare gällande avtal finns inte i 2000 års avtal.

I e-post den 23 februari 2010 uppgav Lantmäteriet att 2000 års avtal inte föregicks av en upphandling. Även detta avtal är ett s.k. ”uppsamlingsavtal” där tidigare ingångna avtal – efter förhandlingar – sammanställdes till ett gemensamt avtal. Liksom avseende 2009 års avtal formulerades 2000 års avtal för att bringa ordning i ett långvarigt avtalsförhållande. Stora belopp har under många år investerats för att vidareutveckla Lantmäteriets geografiska informationssystem med ESRI:s programvaror som grund. Lantmäteriet har haft ett mycket långtgående samarbete med ESRI. Lantmäteriet ser stora tekniska och ekonomiska svårigheter att på nytt bygga upp systemen från början med annan leverantör av den grundläggande programvaran.

Lantmäteriet har beretts möjlighet att yttra sig över Konkurrensverkets utkast till beslut. Lantmäteriet inkom den 20 april 2010 med svar. Lantmäteriet upprepar i sitt svar att p 5.5.8 – 5.5.11 i 2009 års avtal utgör erbjudanden från ESRI till Lantmäteriet som inte är förpliktande mellan parterna. Lantmäteriet framhåller att 2009 års avtal utgör en förlängning av tidigare gällande avtal, som har sin upprinnelse från första halvan av 1980-talet. Lantmäteriet har med ESRI:s programvara som grund byggt upp ett geografiskt informationssystem. Systemet har byggts genom många års utvecklingsarbete till mycket höga kostnader. Att i dagsläget upphandla de grundläggande programvarorna på nytt och därvid eventuellt erhålla en annan programvaruleverantör skulle i praktiken innebära att Lantmäteriet skulle drabbas av en mycket stor ekonomisk skada eftersom Lantmäteriet då på nytt skulle behöva utveckla sina geografiska informationssystem och tidigare utvecklingsinsatser skulle bli onyttiga. För det fall att Konkurrensverket skulle finna

att Lantmäteriet ingått ett nytt avtal med ESRI menar Lantmäteriet i andra hand att myndigheten har rätt att använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Detta med hänvisning till den mycket stora ekonomiska skada som uppstår för Lantmäteriet om man måste byta leverantör, då det skulle innebära att man på nytt måste utveckla nya geografiska informationssystem. Lantmäteriet framhåller, med hänvisning till lantmäteriinstruktionen (SFS 2009:946), att myndighetens samhällsuppdrag kräver långsiktighet, stabila informationssystem och ständigt pågående utvecklingsverksamhet. Lantmäteriet uppger att man vidareutvecklat programvaror som finns på marknaden och att detta inneburit en mångårig och mycket kostsam process som skulle falla om Lantmäteriet inte långsiktigt kan ha rätt att behålla licensavtalen för den grundläggande programvaran.

Skäl

Rättsläget

Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) trädde i kraft den 1 januari 2008. Enligt övergångsbestämmelserna till LOU ska lagen i dess äldre lydelse (1992:1528) tillämpas avseende upphandlingar som påbörjades före den 1 januari 2008. Lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (ÄLOU) trädde i kraft den 1 januari 1994.

En upphandling anses påbörjad när den upphandlande myndigheten beslutat om vilket upphandlingsförfarande som ska tillämpas.¹ LOU ska enligt 1 kap. 2 § tillämpas på offentlig upphandling av byggtreprenader, varor, tjänster samt byggkoncessioner.

De grundläggande EU-rättsliga principerna regleras i 1 kap. 9 § LOU och innebär bl.a. en skyldighet för den upphandlande myndigheten att behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt att upphandlingen ska annonseras offentligt.² Denna regel motsvarar 1 kap. 4 § ÄLOU.

Upphandlingsförfaranden

Kontrakt som avser A-tjänster eller varor över tröskelvärdena ska normalt tilldelas enligt de förfaranderegler som gäller för öppen eller selektiv upphandling. Dessa förfaranden kännetecknas av att alla leverantörer ska ha rätt att lämna anbud eller ansöka om att få lämna anbud.

I vissa i ÄLOU respektive LOU särskilt angivna undantagsfall kan den upphandlande myndigheten använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering.³ Detta gäller avseende varukontrakt exempelvis i det fall upphandlingskon-

¹ Prop. 2006/07:128 s. 447.

² Prop. 2006/07:128 s. 155.

³ 4 kap. 5 – 8 §§ respektive 15 kap. 5 § LOU. För upphandling som påbörjats före den 1 januari 2008 finns motsvarande regler avseende varor i 2 kap. 10 och 11 §§, avseende tjänster i 5 kap. 17 och 19 §§ i lagen (1992:1528) om offentlig upphandling. Motsvarande

traktet endast kan fullgöras av en enda leverantör p.g.a. tekniska eller konstnärliga skäl eller ensamrätt. Det gäller även då ett byte av leverantör skulle medföra att den upphandlande myndigheten tvingades anskaffa varor som skulle vara tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller leda till oproportionerliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll. Sådana tilläggsleveranser får endast avse längre tid än tre år om det finns särskilda skäl.⁴ Förfarandet kan även tillämpas avseende kompletterande tjänster som inte ingår i det ursprungliga kontraktet men som på grund av oförutsedda omständigheter krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras. Kontraktet ska, för att detta undantag ska vara tillämpligt, inte utan stora tekniska eller ekonomiska olägenheter för den upphandlande myndigheten kan skiljas från det ursprungliga kontraktet alternativt är absolut nödvändiga för att kontraktet ska kunna fullgöras. Även köp av en tjänst, som är en upprepning av en tidigare tjänst kan genomföras som en förhandlad upphandling utan föregående annonsering om de nya arbetena ingår i ett projekt som tidigare varit föremål för ett öppet eller selektivt förfarande och tilldelas samma leverantör. Värdet av det nya kontraktet ska ha ingått i beräkningen av det ursprungliga kontraktet och vara annonserat i samband med den ursprungliga upphandlingen.⁵ Direktupphandlingar får användas om det föreligger synnerliga skäl eller om kontraktet är av lågt värde.⁶

Av EU-domstolens rättspraxis framgår att bestämmelser om undantag ska tolkas restriktivt och att det är den som åberopar undantaget som ska visa på omständigheter som gör att detta är tillämpligt.⁷ EU-domstolen har också fastslagit att en upphandlande myndighet som avser att tilldela ett kontrakt till en leverantör med hänvisning till tekniska skäl ska visa att det är absolut nödvändigt att tilldela den särskilde leverantören kontraktet.⁸ EU-domstolen har vidare⁹ fastställt att upphandlande myndigheten ska visa på *vilket sätt* ett byte av leverantör skulle leda till att material som tillverkats med annan teknik, skulle kunna leda till inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll.¹⁰

reglering under tröskelvärdena regleras i 6 kap. 2b § i lagen (1992:1528) om offentlig upphandling.

⁴ 4 kap. 7 § p 2b och 4 kap. 7 § 2 st LOU. Regeln motsvaras av 2 kap. 11 § p 5 och 2 kap. 11 § 2 st lagen (1992:1528) om offentlig upphandling.

⁵ 4 kap. 8 § 1 st 1 LOU. Regeln motsvaras av 5 kap. 17 § första stycket 3 och 4 samt 5 kap. 17 § 2 st lagen (1992:1528) om offentlig upphandling.

⁶ 15 kap. 3 § LOU. Regeln motsvaras av 6 kap. 2 § lagen (1992:1528) om offentlig upphandling.

⁷ Förenade målen C-20/01 och C-28/01 *Europeiska kommissionen mot Tyskland*, p 58.

⁸ Mål C-394/02 *Kommissionen mot Grekland*, p 33 - 34.

⁹ Artikel 6.3 c och e i tidigare gällande direktiv 93/36. Motsvarande regel återfinns i 2 kap. 11 § 3 p och 5 p ÄLOU och 4 kap. 5 § 2 p samt 4 kap. 7 § 1 st 2 p LOU.

¹⁰ Mål C-337/05, *Kommissionen mot Italien*, p 59.

EU-domstolen har avseende ett byggtreprenadkontrakt bl.a. uttalat att endast den omständigheten att arbeten påstås vara komplicerade och vanskliga inte räcker för att visa att arbetet uteslutande kan anförtros en enda entreprenör. Att generellt åberopa ett utlåtande från en i och för sig relevant myndighet, utan att ge en utförlig förklaring som visar att det var nödvändigt att anförtro en enda leverantör arbetet ansågs inte tillräckligt.¹¹

Upphandlingskontrakt

Med upphandlingskontrakt avses enligt 2 kap. 10 § LOU ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som sluts mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer, avser utförande av byggtreprenad, leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster, och undertecknas av parterna eller signeras av dem med en elektronisk signatur.¹²

Ändringar i upphandlingskontrakt

EU-domstolen har i målet C-243/89 *Stora Bält* bl.a. uttalat att principen om likabehandling av alla anbudsgivare innebär att all förhandling, såväl före som efter tilldelningen av ett kontrakt och som leder till ändringar i underlaget och av anbudspriset, anses strida mot unionsrättens regler om offentlig upphandling.

I mål C-337/98 *Kommissionen mot Frankrike* har EU-domstolen behandlat frågan om en upphandlande enhet inom försörjningssektorerna brutit mot direktiv 93/38/EEG genom att omförhandla väsentliga kontraktsvillkor. Domstolen konstaterade i målet att en anpassning utifrån den tekniska utvecklingen, som beror på materialförändringar och som handlar om en marginell förändring, inte innebär en förändring av ett väsentligt villkor. Domstolen konstaterade vidare att en prisjustering som följer en tidigare under förhandlingarna fastställd formel för prisöversyn, även om denna prisskillnad är högre än den totala inflationen under samma period, inte utgör en förändring av ett väsentligt villkor i avtalet.

EU-domstolen har därefter i målet C-84/03 *Kommissionen mot Spanien* gjort bedömningen att prishöjningar med högst tio procent i visst fall utgjort betydande ändring av de ursprungliga villkoren för upphandlingen. I målet var fråga om en felaktig införlivning av EU-direktiven, där den spanska lagen angav att de ursprungliga villkoren för upphandlingen, vid förhandlad upphandling som föregåtts av en resultatlös annonserad upphandling, inte fick ändras, förutom avseende priset som fick höjas med tio procent.

¹¹ Mål C-385/02 *Kommissionen mot Italien*

¹² En definition av upphandlingskontrakt finns i 1 kap. 5 § lagen (1992:1528) om offentlig upphandling.

I målet C-454/06 *Pressetext* har EU-domstolen fastställt att ändringar som görs i ett offentligt kontrakt under dess löptid ska anses utgöra en ny upphandling respektive nytt ingående av kontrakt om de ändrade bestämmelserna uppvisar betydande skillnader i förhållande till bestämmelserna i det ursprungliga kontraktet och följaktligen visar på en avsikt från parternas sida att omförhandla de väsentliga villkoren i kontraktet.

Vidare fastställde EU-domstolen följande principer för att avgöra huruvida en ändring av ett avtalsvillkor i ett befintligt kontrakt under dess löptid kan vara att anse som betydande.

- En ändring kan anses betydande om den innebär att villkor införs som, om de hade förekommit i det ursprungliga upphandlingsförfarandet, skulle ha gjort det möjligt att godkänna andra anbudsgivare än dem som ursprungligen godkändes eller att anta ett annat anbud än det som ursprungligen antogs.¹³
- En ändring kan anses vara betydande om den medför att kontraktets tillämpningsområde i väsentlig utsträckning utsträcks så att det omfattar tjänster som inte först avsågs. Denna tolkning vinner stöd av reglerna i artikel 11.3 e och f i direktiv 92/50 i vilka föreskrivs begränsningar för i vilken mån de upphandlande myndigheterna får tillämpa det förhandlade förfarandet för att tilldela kontrakt som även omfattar andra tjänster än dem som avsågs med ett ursprungligt kontrakt.¹⁴
- En ändring kan anses vara betydande om den medför att kontraktets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den anbudsgivare som tilldelats kontraktet på ett sätt som inte föreskrevs i det ursprungliga kontraktet.¹⁵

Förutsättningarna i målet var bland annat att avtalsparterna dels hade ändrat fastställda belopp och indexklausuler från den nationella valutan till euro och då gjort vissa avrundningar som innebar att vissa priser sänktes med 0,3 procent, dels fastställt vissa priser som avvek från index med 2,94 respektive 1,47 procent. Därutöver hade en rabatt för vissa tjänster höjts från 15 till 25 procent. EU-domstolen fann att upphandlingsplikt inte förelåg då det ursprungliga kontraktet anpassats till yttre omständigheter, såsom att priser som ursprungligen uttryckts i nationell valuta omräknas till euro, eller att det görs en ytterst liten nedsättning av dessa priser i syfte att de ska avrundas samt att det hänvisas till ett nytt prisindex som

¹³ Mål C-454/06, *Pressetext*, p 35.

¹⁴ Mål C-454/06, *Pressetext*, p 36. Begränsningen i artikel 11.3 e och f motsvaras av artikel 31.4 direktiv 2004/18/EG och regleras i 4 kap. 8 § LOU. Regeln motsvaras av 5 kap. 17 § första stycket 3 och 4 samt 5 kap. 17 § 2 st lagen (1992:1528) om offentlig upphandling. Se ovan vid rubriken *Upphandlingsförfaranden*.

¹⁵ Mål C-454/06, *Pressetext*, p 37.

enligt det ursprungliga kontraktet skulle ersätta det index som tidigare fastställts. Vidare gjorde EU-domstolen bedömningen att under löptiden för ett kontrakt avseende tjänster som ingått för obestämd tid anta en klausul om avstående från uppsägning under tre år, inte kan anses utgöra en ny upphandling respektive nytt kontrakt. EU-domstolen bedömde att dessa förändringar inte innebar att en ändring av väsentliga villkor i kontraktet som kan anses utgöra en ny upphandling respektive nytt kontrakt förelåg.

Offentliga kontrakt som ingås på obestämd tid

I målet *Pressetext*, se ovan, framhöll EU-domstolen att ingående av offentliga kontrakt för obestämd tid i sig är främmande för systemet och ändamålet med unionsbestämmelserna om offentlig upphandling. Enligt domstolen kan ett sådant tillvägagångssätt på sikt hindra konkurrensen mellan potentiella tjänsteleverantörer. Något förbud mot att ingå offentlig kontrakt på obestämd tid finns däremot inte.¹⁶

EU-domstolen har därefter i målet C-451/08, uppgett att i vart fall starka skäl, däribland upprätthållandet av konkurrensen talar för att tilldelning av koncessioner, som i detta fall var aktuellt, för att tilldelning av koncessioner för en obegränsad tid inte är förenligt med Europeiska unionens rättsordning.¹⁷

Bedömning

Lantmäteriet har hävdats att avtalen av år 2000 och år 2009 utgör förlängningar av tidigare slutna avtal, som har sin upprinnelse från första halvan av 1980-talet, dvs. innan ÄLOU trädde i kraft.

En förutsättning för att en förlängning av ett avtal ska vara godtagbar enligt ÄLOU och LOU är att det ursprungliga kontraktet föreskrev detta och att förlängningen var angiven i den ursprungliga annonsen eller förfrågningsunderlaget i den upphandling som föregick upphandlingskontraktet. Detta gäller även möjligheten att förlänga avtal som slutits innan ÄLOU trädde i kraft. Om så inte är fallet och om inte heller förutsättningar att direkttilldela kontraktet med dess förlängningsklausul enligt något av lagens undantagsförfarande föreligger, är avtalsförlängningar att anse som nya upphandlingar och ett nytt ingående av kontrakt.

För att undersöka om avtalen av år 2000 respektive år 2009 utgör godtagbara avtalsförlängningar bör det inledningsvis undersökas huruvida det ursprungliga kontraktet medger förlängning.

¹⁶ Mål C-454/06 *Pressetext*.

¹⁷ Mål C-451/08 *Helmut Müller GmbH mot Bundesanstalt für Immobilien GmbH*, p 79.

Med hänsyn tagen till den skyldighet som upphandlande myndigheter har enligt ÄLOU och LOU att följa regelverket inom offentlig upphandling vid sina inköp, har den upphandlande myndigheten bevisbördan för att reglerna efterlevts. Detta gäller även giltig grund för förlängning av upphandlingskontrakt.

Lantmäteriet har hävdade att de avtal som slöts med ESRI år 2000 respektive år 2009 utgör förlängningar av avtal som slutits innan ÄLOU trädde i kraft. Lantmäteriet har inte, trots ett stort antal förfrågningar från Konkurrensverket, inkommit med de avtal som slutits före 2000 års avtal. I avtalet saknas helt hänvisningar till tidigare gällande kontrakt. Lantmäteriet har således varken presenterat tidigare avtal eller på annat sätt lämnat underlag till styrkande av sitt påstående om tidigare avtal. I detta ärende kan därför inte Lantmäteriet anses ha visat att 2000 års avtal föregåtts av avtal som slutits innan ÄLOU trädde i kraft. Avtalet utgör, såvida inte möjlighet att utnyttja förhandlat förfarande utan föregående annonsering föreligger, en otillåten direktupphandling. Fråga uppkommer därmed om Lantmäteriet visat att möjlighet funnits att utnyttja ett undantagsförfarande.

I LOU finns möjlighet att i vissa undantagsfall tillämpa förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Enligt EU-domstolens praxis ska bestämmelser om undantag tolkas restriktivt. Den som åberopar undantaget ska visa på omständigheter som gör att det är tillämpligt. EU-domstolen har fastställt att en upphandlande myndighet som avser att tilldela ett kontrakt till en leverantör med hänvisning till tekniska skäl ska visa att det är absolut nödvändigt att tilldela den särskilde leverantören kontraktet. Den upphandlande myndigheten ska visa på vilket sätt ett byte av leverantör skulle leda till att material som tillverkats med annan teknik skulle kunna leda till inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll.

Lantmäteriet menar att det aldrig varit aktuellt att på nytt upphandla det system som är för handen i innevarande ärende, eftersom det skulle kunna innebära att ett helt nytt geografiskt informationssystem måste utvecklas. Lantmäteriet ser stora tekniska och ekonomiska svårigheter att på nytt bygga upp systemen med en annan leverantör av den grundläggande programvaran. Lantmäteriet menar att den mycket stora ekonomiska skada som skulle uppstå för Lantmäteriet om man behöver utveckla nya geografiska informationssystem torde utgöra en sådan undantagssituation som gör det möjligt att få fortsätta med det befintliga avtalsförhållandet med ESRI utan någon ny upphandling. Lantmäteriet har inte, utöver denna beskrivning, visat på någon särskild omständighet som medför att förhandlad upphandling utan föregående annonsering kunnat tillämpas avseende köpet av programvara. Med hänsyn taget till EU-domstolens strikta praxis avseende upphandlande myndighets bevisbördan avseende tillämpning av undantagsförfarande, kan Lantmäteriet inte genom denna beskrivning anses ha styrkt att myndigheten haft möjlighet att tillämpa något undantagsförfarande enligt ÄLOU.

Lantmäteriet har inte visat att 2000 års avtal i något skede föregåtts av en offentlig upphandling och har inte heller kunnat styrka att något undantagsförfarande varit tillämpligt. Lantmäteriets avtal om geografiskt informationssystem som slöts år 2000 utgör därmed en otillåten direktupphandling. 2009 års avtal utgör därmed också otillåten direktupphandling. Det saknas således, i detta ärende relevans om 2009 års avtal vid en närmare analys skulle ses som ett led i den otillåtna direktupphandlingen år 2000 eller som ett nytt avtal.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit Charlotte Brunlid.

Dan Sjöblom

Charlotte Brunlid

Kopia till
GeoIntel Systems AB
Miljödepartementet
Finansdepartementet
Riksrevisionen

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.